

Andrzej Deja

UWARUNKOWANIA ZMIAN W PRZEPISACH I PROCEDURACH OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wprowadzenie

W najbliższym czasie nastąpić będą musiały istotne zmiany w przepisach regulujących procedury, zakres i tryb sporządzania ocen oddziaływania na środowisko. Konieczność tych zmian wynika przede wszystkim z wprowadzenia nowych przepisów w ustawie z dnia 31 stycznia 1980r. o ochronie i kształtowaniu środowiska poprzez bardzo obszerną i głęboką nowelizację z dnia 29 sierpnia 1997r., która (z wyjątkiem art.37a) weszła w życie z dniem 1 stycznia 1998r. Na konieczność zmian w systemie ocen oddziaływania na środowisko wpływ mają także nowelizacje ustaw o zagospodarowaniu przestrzennym i Prawo budowlane, które również ostatnio weszły w życie.

Artykuł 70 ust.4 znowelizowanej ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, który obliguje Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa do określenia w drodze rozporządzenia wymagań dla różnych, niżej wymienionych, rodzajów ocen oddziaływania na środowisko (w dalszym ciągu niniejszego artykułu o ile przy powoływaniu się na artykuł lub ustęp nie będzie podawana nazwa ustawy – oznaczać będzie, że dotyczy to ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska).

Przepis ten zobowiązuje do określenia wymagań jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko:

- inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska sporządzane na etapie uzgadniania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz na etapie projektu budowlanego (art.68 ust.6);
- innych inwestycji (dla których inwestor został zobowiązany decyzją wojewody do przedstawienia oceny oddziaływania na środowisko – art.70 ust.1);
- istniejących obiektów budowlanych lub zespołów obiektów (których właściciele, zarządcy lub posiadacze zostali zobowiązani decyzją wojewody do przedstawiania oceny oddziaływania tych obiektów na środowisko – art.70 ust.1);
- robót polegających na regulacji wód, budowie wałów przeciwpowodziowych oraz robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych i innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach społeczno-gospodarczych, a zwłaszcza na terenach, na których znajdują się skupiska roślin o szczególnej wartości z punktu

widzenia przyrodniczego lub gospodarczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych lęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych i tarlisk ryb (art.20 ust.3);

- oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów komunalnych, tras komunikacyjnych, kompostowni, lotnisk, linii i stacji elektroenergetycznych oraz obiektów radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych oraz ich otoczenia w obszarze uciążliwego ich oddziaływania (art.71 ust.2).

Powyższe wyliczenie wskazuje na wielopłaszczyznowość materii tego aktu prawnego oraz na znaczne utrudnienie możliwości przejrzystego uregulowania i określenia warunków, jakim powinny odpowiadać te oceny. Sytuację komplikuje dodatkowo konieczność dostosowania tego aktu prawnego do standardów Unii Europejskiej, bowiem w grudniu 1991 roku Polska zawarła z EWG umowę o stowarzyszeniu, przewidującą sukcesywne harmonizowanie ustawodawstwa naszego kraju z przepisami prawnymi i standardami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Zobowiązani więc jesteśmy do adaptowania do naszych przepisów określających system OOS rozwiązań i zaleceń zawartych w Dyrektywach dotyczących między innymi ocen oddziaływania na środowisko. Dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1995 roku w sprawie określenia rodzajów inwestycji szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz ocen oddziaływania na środowisko było dostosowane do wymogów Dyrektywy Rady z dnia 27 czerwca 1985r. dotyczącej oceny oddziaływania niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć na stan środowiska (85/337/EEC).

Obecnie tworząc nowe przepisy powinno się zapewnić ich zgodność z nową Dyrektywą przyjętą po kilkuletnich dyskusjach przez Radę Unii Europejskiej w marcu 1997 r.

Dyrektywa Rady 97/11/EC

Dyrektywa Rady 97/11/EC z dnia 3 marca 1997 roku poprawiająca Dyrektywę 85/337/EEC w sprawie oceny skutków dla środowiska niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć, nawiązuje do ustaleń Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym. Dyrektywa 97/11/EC z dnia 3 marca 1997 roku wprowadziła istotne zmiany i uzupełnienia w Dyrektywie 85/337/EEC lecz podstawową jest treść tej ostatniej, tak więc pisząc dalej Dyrektywa 97/11/EC rozumieć należy, że dotyczy to łącznego tekstu obu tych dyrektyw.

Poniżej omówione zostaną ważniejsze rozwiązania prawne przyjęte w Dyrektywie 97/11/EC oraz dokonane zostaną porównania z rozwiązaniami obowiązującymi w Polsce i wyciągnięte zostaną sugestie co do sposobu uwzględnienia przepisów tej dyrektywy w, przygotowywanych nowych przepisach polskich.

Dyrektywa odnosi się do publicznych i prywatnych przedsięwzięć (inwestycji), które mogą w sposób istotny oddziaływać na środowisko. Wykonywanie ocen oddziaływania na środowisko jest obowiązujące we wszystkich krajach Wspólnoty dla takich inwestycji, które uznano, że w każdym przypadku (m.in. bez względu na lokalizację) wywierają znaczące

oddziaływanie na środowisko. Dla inwestycji, których oddziaływanie uznane zostało jako znaczące w stopniu mniejszym niż poprzednio wspomniana kategoria inwestycji, wykonywanie OOS pozostawiono decyzji krajom członkowskim.

Dyrektywa (artykuł 1) między innymi definiuje, że przez:

- inwestycję rozumie się wykonywanie prac budowlanych lub instalacyjnych oraz wkraczanie w otoczenie przyrodnicze i krajobraz, jak również wydobywanie surowców mineralnych;
- inwestora rozumie się wnioskującego o wydanie pozwolenia umożliwiającego realizację inwestycji;
- pozwolenie inwestycyjne - rozumie się decyzję właściwych (w świetle przepisów poszczególnych krajów) władz lub organów umożliwiającą rozpoczęcie i prowadzenie prac.

Definicje te są zbieżne z określeniami stosowanymi w ustawach: Prawo budowlane; o zagospodarowaniu przestrzennym; o ochronie i kształtowaniu środowiska oraz aktach wykonawczych do tych ustaw, z tym że w Polsce działanie systemu ocen oddziaływania na środowisko rozpoczyna się na dość wczesnym etapie - poprzedzającym wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Dyrektywa w artykule 2 zawiera zalecenia by oceny oddziaływania na środowisko zostały wprowadzone do istniejących procedur wydawania zezwoleń lub do innych istniejących procedur, lub też do nowych procedur w zakresie i w sposób zapewniający spełnienie celów Dyrektywy. Wymóg ten został już przez Polskę spełniony. System ocen oddziaływania na środowisko został włączony poprzez stworzenie podstaw prawnych w ustawie z dnia 12 lipca 1984r. o planowaniu przestrzennym i w znowelizowanej w 1987r. ustawie z dnia 31 stycznia 1980r. o ochronie i kształtowaniu środowiska - do procesu ustalania lokalizacji i uzgadniania rozwiązań projektowych inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym i ustawa z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane utrzymały, a nawet rozwinęły system ocen oddziaływania na środowisko. Akty wykonawcze do wszystkich wymienionych wyżej ustaw uściśliły procedury oraz zakres i warunki jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko. Artykuł 2 Dyrektywy zezwala, pod określonymi w nim warunkami, na wyłączenie szczególnych inwestycji spod jej działania.

Artykuł 3 Dyrektywy podaje ogólny zakres oceny oddziaływania na środowisko. Zakres ten obejmuje rozpoznanie, opis i oszacowanie „w stosowny sposób” i w „świetle każdego indywidualnego przypadku” bezpośrednich i pośrednich skutków inwestycji w odniesieniu do następujących czynników:

- ludzi, fauny i flory;
- gleb, wód, powietrza, klimatu i krajobrazu;
- składników materialnych i dziedzictwa kultury;
- wzajemne oddziaływanie między czynnikami wymienionymi w pierwszym, drugim i trzecim punkcie.

Objęcie obowiązkiem określenia skutków oddziaływania na składniki materialne i dobra kultury (zabytki i inne elementy dziedzictwa kultury) świadczy o szerszym niż w Polsce traktowaniu środowiska.

Dyrektywa (artykuł 4) dzieli inwestycje na obie kategorie zasygnalizowane już w preambule, tj. na grupę przedsięwzięć:

- powodujących znaczące skutki w środowisku (co powinno odpowiadać przyjętym w naszym prawie - inwestycjom szczególnie szkodliwym dla środowiska i zdrowia ludzi), dla których wykonanie OOS jest w każdym przypadku obowiązujące. Inwestycje tej kategorii wymienione są w Aneksie I do Dyrektywy;
- inwestycje (przedsięwzięcia), które również mogą powodować istotne skutki w środowisku, ale dla których decyzja o konieczności wykonywania ocen pozostawiona została państwom członkowskim. Inwestycje tej kategorii wymienione są w Aneksie II.

Sposób i sformułowanie artykułu 4 sprawiają, że wymienione w Aneksie I inwestycje podlegają w krajach członkowskich Unii Europejskiej obowiązkowi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Tłumaczenie pełnego tekstu Dyrektywy Rady 97/11/EC z dnia 3 marca 1997 roku (wraz z aneksami) zmieniającej Dyrektywę 85/337/EC w sprawie oceny skutków dla środowiska niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć opublikujemy w następnym numerze „PROBLEMÓW OCEN ŚRODOWISKOWYCH”

Aneks II do Dyrektywy obejmuje 81 rodzajów przedsięwzięć w 12 kategoriach, dla których decyzje dotyczące obowiązku wykonywania ocen, jak wcześniej wspomniano, pozostawiono uznaniu państw członkowskich, przy czym obowiązują kryteria selekcji (wyboru) określone w Aneksie III do Dyrektywy.

Ustęp 2 artykułu 4 Dyrektywy przesądza, że dla przedsięwzięć wymienionych w Aneksie II, państwa członkowskie powinny określić przez:

(a) indywidualne badanie,

lub

(b) progi lub kryteria ustalone przez państwa członkowskie

czy projekt (przedsięwzięcie/inwestycja) powinien być poddany ocenie zgodnie z Artykułami 5 do 10. Poszczególne państwa członkowskie mogą zdecydować o stosowaniu obu procedur, o których mowa w (a) i (b). W obu jednak przypadkach kryteria wyboru podane w Aneksie III powinny zostać wzięte pod uwagę. Treść Aneksu III zamieszczona jest w odrębnej części Biuletynu wraz z całą Dyrektywą.

Powyższe zapisy dają znaczną swobodę przyjęcia sposobu określenia czy przedsięwzięcie (inwestycja) powinno mieć sporządzoną ocenę oddziaływania na środowisko.

W trzeciej części niniejszego artykułu zamieszczone zostaną rozważania jakie argumenty przemawiają za przyjęciem do naszych nowych przepisów któregoś z wyżej wymienionych możliwych rozwiązań.

Artykuł 5 Dyrektywy zawiera polecenie dla państw członkowskich by zapewniły dostarczanie przez inwestorów w procesie lokalizacyjnym informacji wyszczególnionych w Aneksie IV, ale co najmniej:

- opisu inwestycji zawierającego informacje o miejscu, rozwiązaniach technicznych i wielkości inwestycji;
- opisu środków zapewniających uniknięcie, zredukowanie lub zapobieżenie znaczącym szkodliwym skutkom;
- danych wymaganych dla rozpoznania i oszacowania głównych skutków oddziaływania inwestycji na środowisko;
- streszczenia powyższych informacji.

Aneks IV podaje następująco treść oceny oddziaływania na środowisko:

1. Opis inwestycji obejmujący w szczególności:
 - charakterystykę fizyczną całej inwestycji i użytkowania terenu;
 - charakterystykę procesu produkcyjnego (użycia materiałów, surowców, energii);
 - oszacowania emisji i odpadów.
2. Zarys wariantów i alternatywnych rozwiązań przestudiowanych przez inwestora.
3. Opis elementów środowiska, które mogą być poddane oddziaływaniu inwestycji (ludność, fauna, flora, gleby, wody, powietrze, czynniki klimatyczne, składniki materialne włącznie z dziedzictwem architektury i archeologicznym, krajobraz oraz współoddziaływanie pomiędzy powyższymi czynnikami).
4. Opis prawdopodobnych znaczących skutków bezpośrednich i pośrednich, wtórnych, kumulacyjnych, krótko-, średnio- i długookresowych stałych i chwilowych, pozytywnych i negatywnych, jak też oddziaływań inwestycji na środowisko wynikających z:
 - istnienia inwestycji;
 - wykorzystywania zasobów naturalnych;
 - emisji zanieczyszczeń, wytwarzania uciążliwości i unieszkodliwiania odpadów;
 - opis zastosowanych metod prognozowania.
5. Opis środków przewidzianych do zapobiegania, redukcji, neutralizowania znaczących, szkodliwych skutków oddziaływania inwestycji na środowisko.
6. Wskazanie wszelkich trudności napotkanych przy uzyskiwaniu wymaganych informacji.
7. Streszczenie w języku nietechnicznym.

W naszych przepisach odnoszących się do ocen oddziaływania na środowisko, poza ustawą z dnia 27 października 1994 roku o autostradach płatnych i aktach prawnych wydanych na jej podstawie brak jest wyraźnego wskazania na elementy kultury materialnej, jako części środowiska poddawane oddziaływaniu planowanych inwestycji.

Ponieważ ocena oddziaływania na środowisko jako dokument ma mieć istotny udział w procesie decyzyjnym, ważne jest stwierdzenie zgodności jej zawartości z formalnymi

wymogami oraz merytorycznej poprawności stosowanych metod i wynikających z oceny wniosków. Dyrektywa nie zawiera żadnych szczególnych wymogów co do przeprowadzania tego rodzaju weryfikacji, ograniczając się do ogólnego zalecenia, aby państwa członkowskie „przedsięwzięły wszelkie środki” w celu zapewnienia właściwego uwzględnienia w procesie decyzyjnym potencjalnych oddziaływań inwestycji na środowisko.

W krajach Wspólnoty opiniowanie (weryfikacja) ocen wykonywana jest różnymi sposobami i przez różne instytucje. Z ramienia organu administracji państwowej lub innego decydenta, przeglądu przedstawionej przez inwestora oceny dokonuje najczęściej wyznaczona instytucja państwowa, niezależna organizacja lub też zespół ekspertów. W wykonaniu (przeprowadzeniu) przeglądu zainteresowane są wszystkie strony biorące udział w procesie oceny. **Inwestor zainteresowany jest oceną wykonanej na jego zlecenie i koszt pracy między innymi OOS.** Decydent chce mieć pewność, że przedstawione w OOS informacje i wnioski, będące podstawą decyzji są pełne i rzetelne. Rzecznik wykonujący ocenę oddziaływania na środowisko jest zainteresowany pozytywną opinią o ocenie, co dowodzić powinno jego pozycji wśród autorów ocen, co jest bardzo istotne w warunkach wolnorynkowej konkurencji.

Postanowienia dotyczące wzajemnego informowania się odnośnych władz oraz **czynnika społecznego o inwestycji i o ocenie** jej oddziaływania na środowisko zawiera artykuł 6 Dyrektywy. Postanowienia te zobowiązują państwa członkowskie do udostępniania **czynnikowi społecznemu** materiałów dotyczących wniosku inwestycyjnego oraz OOS. Państwa członkowskie mają też zapewnić opinii publicznej możliwość wyrażenia stanowiska zanim zostanie podjęta realizacja inwestycji. Artykuł 6 określa również sposób, w jaki opinia publiczna będzie powiadamiana o dostępie do takich informacji i w jaki sposób będzie mogła z nich korzystać. Zgodnie z ogólnie stosowanymi zasadami funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko - Dyrektywa podkreśla konieczność szerokich konsultacji oraz udziału opinii publicznej w procesie OOS

Kraje Wspólnoty stosując się do zawartych w Dyrektywie wymagań różnie określają etap, w którym przewidziane jest włączenie zainteresowanej opinii publicznej do procesu ocen oraz sposób, w jaki należy przeprowadzać konsultacje.

Artykuł 7 określa procedurę informowania innego państwa członkowskiego o możliwym oddziaływaniu na środowisko na jego terytorium. Zasadą jest tutaj przekazywanie informacji zawartych w ocenie oddziaływania na środowisko wykonanej zgodnie z artykułem 5, w tym samym czasie, w jakim są przekazywane własnym obywatelom. Informacje te są podstawą konsultacji pomiędzy państwami w ramach stosunków dwustronnych, przyjmując zasadę wzajemności i odpowiedzialności. Sprawy te precyzyjniej reguluje Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

Zastosowanie w postępowaniu mającym na celu wydanie zezwolenia inwestycyjnego - informacji uzyskanych w ocenie oddziaływania na środowisko oraz w konsultacjach ze społeczeństwem i zainteresowanymi innymi państwami członkowskimi nakazuje artykuł 8.

Po wydaniu decyzji - o jej treści i warunkach związanych z jej realizacją oraz o powodach i uzasadnieniu jej wydania (jeśli przewidują to przepisy prawne danego państwa członkowskiego) powinien być, zgodnie z artykułem 9, poinformowany **czynnik społeczny**. Odnosi się to również do innego państwa członkowskiego, jeśli było ono włączone w proces oceny oddziaływania na środowisko i informowane stosownie do artykułu 7.

Zastrzeżenia odnoszące się do konieczności zachowania tajemnicy handlowej i przemysłowej formułuje artykuł 10. Uznaje on również obowiązywanie ograniczeń w tym względzie istniejących w **drugich państwach członkowskich**, jeśli w toku postępowania informacje związane z oceną oddziaływania na środowisko zostaną mu przekazane zgodnie z artykułem 7.

Organizację wymiany informacji między państwami członkowskimi i Komisją Wspólnot Europejskich o doświadczeniach związanych z zastosowaniem Dyrektywy określa artykuł 11. Artykuł ten reguluje również sposób dokonywania poprawek Dyrektywy.

Zgodnie z Artykułem 12 w okresie 3 lat państwa członkowskie były zobowiązane do dostosowania swoich regulacji prawnych do Dyrektywy. Artykuł ten nakazuje przekazywanie Komisji przez państwa członkowskie tekstów tych regulacji prawa krajowego, które zostały przystosowane do wymagań Dyrektywy.

Artykuł 13 formułuje nienaruszenie przez Dyrektywę prawa państw członkowskich do ustanawiania ostrzejszych przepisów dotyczących zakresu i procedury ocen oddziaływania na środowisko.

W Dyrektywie zawarte są wymagania dotyczące rozważenia wariantów inwestycji i środków łagodzących szkodliwe ich oddziaływania. Nie są jednoznacznie sprecyzowane wymogi dotyczące analizy porealizacyjnej i prowadzenia monitoringu. Dyrektywa ujednocila wymagania i procedury ocen w obrębie krajów Wspólnoty, przez co stwarza jednakowe warunki funkcjonowania przemysłu oraz co ważniejsze zapobiega „eksportowi problemów ekologicznych” do innych krajów o mniej wymagającym ustawodawstwie. Dodatnią stroną Dyrektywy jest zadbanie o wymianę informacji, co stwarza możliwości doskonalenia w przyszłości systemu, metod i procedur wykonywania ocen.

Analiza możliwości zastosowania w nowych przepisach sposobu i kryteriów wyboru inwestycji dla których sporządzane byłyby oceny oddziaływania na środowisko

Dyrektywa w odniesieniu do przedsięwzięć – inwestycji wymienionych w Aneksie I nie daje możliwości zmian i wyboru. W naszych przepisach lista inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi powinna zawierać wszystkie inwestycje wymienione w Aneksie I oraz dodatkowo niektóre inwestycje wybrane w oparciu o kryteria podane w Aneksie III spośród umieszczonych w Aneksie II. Dla tej kategorii inwestycji zakres i szczegółowość oceny powinna być duża i obligatoryjna.

Wybór podejścia do inwestycji wymienionych w Aneksie II nie jest tak jednoznaczny. Tak więc ta część artykułu siłą rzeczy ma charakter bardziej dyskusyjny.

Przyjęcie podejścia opartego na „indywidualnym badaniu” przy uwzględnieniu kryteriów wyboru podanych w Aneksie III wymaga uprzedniego wskazania organu odpowiedzialnego za jego przeprowadzenie oraz sprecyzowania trybu i procedury takiego badania. Organem takim mógłby być:

- wojewoda;
- starosta (jeśli powstaną powiaty) lub kierownik urzędu rejonowego;
- wójt, burmistrz lub prezydent.

W nowym rozporządzeniu należałoby określić czy zawsze, a o ile nie w każdym przypadku, to w jakich i w jakim trybie uwzględniać się miałyby w postępowaniu administracyjnym (badaniu), stanowisko społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych.

Zważywszy na dużą ilość inwestycji (przedsięwzięć) jakie miałyby być rozpatrywane – mając na względzie tylko takie, które są wymienione w Aneksie II to obowiązek badania nie powinien ciążyć na wojewodzie. Z drugiej jednak strony na podstawie art.70 ust.1 jedynie wojewoda może decyzją zobowiązać inwestora do sporządzenia oceny. Do tego by zmienić ten przepis, choć nie będzie mogło to nastąpić tak szybko jak to wynika z pilności wydania rozporządzenia, można byłoby wykorzystać zmiany ustaw jakie spowoduje spodziewana zmiana struktury zarządzania w państwie.

Przy przyjęciu w obecnie obowiązującym stanie prawnym takiego rozwiązania nakładającego na wojewodę obowiązek badania, ilość pracy obciążająca urzędy wojewódzkie (zwłaszcza przy konieczności udziału czynnika społecznego w tych postępowaniach) zmusiłaby do wyraźnego wzmocnienia kadrowego odpowiednich wydziałów. Liczyć się też należałoby z koniecznością wzrostu zatrudnienia w Ministerstwie Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w związku z rozpatrywaniem odwołań od decyzji wojewodów.

Jak już wspomniano przy przyjęciu rozwiązania przewidującego, że decyzje dotyczące konieczności sporządzenia oceny w odniesieniu do odpowiedniej, określonej grupy inwestycji zapadałyby na szczeblach niższych, niezbędna byłaby zmiana art.70 ust.1.

Przyjęcie rozwiązania polegającego na „badaniu indywidualnym”, niezależnie od szczebla, na którym prowadzone byłoby „badanie” posiada jeszcze jeden istotny mankament, jest nim trudność w zapewnieniu jednolitego podejścia nawet w podobnych przypadkach oraz znaczne wydłużenie czasu potrzebnego inwestorowi na załatwienie podstawowego dokumentu, którym w procesie inwestycyjnym jest decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Podejście drugie polegające na ustaleniu „progów lub kryteriów przez państwa członkowskie” tj. przeprowadzenie jednorazowej (teoretycznie), ale bardzo dokładnej analizy przy uwzględnieniu kryteriów wyboru wymienionych w Aneksie III pozwoliłoby na ustalenie jednolitej dla całego kraju listy inwestycji (przedsięwzięć) objętych obowiązkiem sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Taka analiza powinna być przeprowadzona z szerokim udziałem przedstawicieli świata nauki, organizacji pozarządowych zajmujących się sprawami środowiska, biur projektów i konsultingowych, rzeczoznawców i specjalistów. Dla stworzonej w tym trybie listy inwestycji, zakres oceny, stopień jej dokładności powinien być mniejszy od zakresu oceny dla inwestycji ujętych w Aneksie I. O szczegółowości mógłby w większym lub mniejszym stopniu decydować autor oceny.

Przyjęcie takiego rozwiązania nie wywołałoby fali odwołań od decyzji, byłoby czytelne dla organów związanych z procedurą wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz dla inwestorów. Nie budziłoby niepotrzebnych napięć społecznych i podejrzeń o przekupstwo.

Korzystanie przez wojewodów z uprawnień zawartych w art.70 ust.1, przy zastosowaniu kryteriów zawartych w Aneksie III stanowiłoby dodatkowe zabezpieczenie na wypadek, gdyby pojawiło się nowe, nieobjęte wykazami przedsięwzięcie, które mogłoby potencjalnie lub realnie zagrażać stanowi środowiska lub zdrowiu ludności.

Podsumowanie

Nowe, znacznie bardziej merytorycznie skomplikowane rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dotyczące całokształtu spraw związanych z funkcjonowaniem systemu ocen oddziaływania inwestycji na środowisko będzie musiało uwzględniać rozwiązania i zalecenia przyjęte w znowelizowanej Dyrektywie Rady 97/11/EC, Dyrektywie 85/337/EEC w sprawie oceny skutków dla środowiska niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć.

Być może, że z uwagi na pilność wydania tego rozporządzenia, zajdzie potrzeba zredagowania go w ramach istniejących przepisów prawnych. W takim przypadku nowe przepisy nie będą w pełni zbieżne z przepisami – standardami Unii Europejskiej, gdyż nie będą dotyczyły przedsięwzięć. Przy kolejnej nowelizacji ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska obok zmiany przepisu art.70 ust.1 umożliwiającego przeniesienie uprawnień wojewody na niższy szczebel zarządzania np. na starostę, powinno się zapewnić

rozszerzenie przepisów zobowiązujących do sporządzania ocen oddziaływania na środowisko dla inwestycji również na niektóre wybrane przedsięwzięcia, a zwłaszcza na te, które są wymienione w Aneksach I i II.

mgr inż. Andrzej Deja
ekspert PROEKO Sp. z o.o.
Warszawa